

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5MCdo/4/2011
Identifikačné číslo spisu:	1207222821
Dátum vydania rozhodnutia:	21.08.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Vladimír Magura
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1207222821.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Q. republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Vladimíra Maguru a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v právnej veci navrhovateľa. X. G., bytom Y. zastúpeného advokátom JUDr. Alojzom Baránikom, Bratislava, Grösslingova 4, proti odporkyniam 1/ PhDr. T. A., bytom B., 2/ P. A., bytom B. a 3/ I. A. bytom B., zastúpeným advokátom JUDr. Tomášom Plankom, Bratislava, Námestie Slobody 1, o určenie neplatnosti právnych úkonov, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 17 C 177/2007, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II z 13. novembra 2008 č.k. 17 C 177/2007-87 a rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 7. apríla 2010 sp.zn. 2 Co 95/2009, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky z
a m i e t a .

Odporkyniam 1/ až 3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 13. novembra 2008 č.k. 17 C 177/2007-87 zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal, aby súd určil, že kúpna zmluva uzatvorená medzi H. G. ako predávajúcou a odporkyňami 1/, 2/, 3/ ako kupujúcimi, ktorej vklad do katastra nehnuteľnosti bol povolený dňa 16. decembra 2003 Správou katastra Bratislava II pod číslom V 5972/03 je neplatná a že spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 3/6 z nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXX pre k.ú. Z., mestská časť Bratislava - Ružinov, ako stavba súpisné číslo 1205 postavené na pozemku s par.č. C. a pozemky s parcelným, číslami C. zastavané plochy a nádvoria o výmere 219 m² a C-KN 9534 záhrady o výmere 157 m² patrí do dedičstva po neb. H. G., naposledy bytom I., ktorá zomrela dňa XX.X.XXXX. Súčasne žiadal, aby súd určil, že darovacia zmluva uzatvorená medzi H. G. ako darkyňou a odporkyňou 1/ ako obdarovanou, ktorej vklad do katastra nehnuteľnosti bol povolený dňa 25. júla 2004 Správou katastra Bratislava II pod číslom V 7640/03 je neplatná a že spoluvlastnícky podiel vo

veľkosti 1/6 y nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva c. XXX pre k.ú. Z., mestská časť Bratislava - Ružinov, ako stavba súpisné číslo 1205 postavená na pozemku s par. č. C. a pozemky s par. č.

C. zastavané plochy a nádvoria o výmere 219 m² a C. záhrady o výmere 157 m² patria do dedičstva po neb. H. G.. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že navrhovateľ a odporkyňa 1/ sú súrodenci, odporkyne 2/, 3/ sú dcérami odporkyne 1/. Rodičia navrhovateľa a odporkyne 1/ Ing. M. G. a H. G. boli bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti, ktorá je predmetom konania. Ing. M. G. zomrel dňa XX.XX.XXXX. Dedičstvo po ňom prejednálo bývalé Štátne notárstvo Bratislava 2 v Bratislave pod č. D 41/91. H. G. sa stala spoluvlastníčkou nehnuteľnosti v 1/2 a druhá 1/2 z titulu zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov bola medzi dedičmi rozdelená rovným dielom, čo v pomere k celku predstavovalo 1/6, H. G. bola teda spoluvlastníčkou nehnuteľnosti v pomere 4/6 k celku a navrhovateľ a odporkyňa 1/ v podiele každý v 1/6 k celku. Z obsahu spisu bývalého katastrálneho úradu v Bratislave, Správy katastra Bratislava II, sp.zn. V - 5972/03 súd zistil, že dňa 5. novembra 2003 bola uzavretá kúpna zmluva medzi predávajúcou H. G. a kupujúcimi PhDr. T. A., rod. G., P. A. a I. A.. Predmetom zmluvy bol spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX kat. úz. Z., a to stavby č. súp. XXXX. s príslušenstvom postavené na parcele č. XXXX a pozemku parc. č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 219 m² a parc. č. XXXX . - záhrady o výmere 157 m² a to vo veľkosti 4/6. Predávajúca predala z uvedenej nehnuteľnosti spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/6 na každú z kupujúcich. V citovanej kúpnej zmluve bola predávajúca H. G. zastúpená svojou dcérou PhDr. T. A., ktorá zároveň v zmluve vystupovala na strane kupujúcej. Kúpna cena bola dohodnutá v článku IV kúpnej zmluvy tak, že výška kúpnej ceny bola stanovená znaleckým posudkom č. 57/2003 zo dňa 31. októbra 2003

a za prevádzaný spoluvlastnícky podiel 1/6 predstavovala 203 940,- Sk. Podpisom zmluvy bolo potvrdené, že kúpna cena bola predávajúcej vyplatená. Kúpna zmluva bola za predávajúcu podpísaná splnomocnenou zástupkyňou PhDr. T. A.. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že pri stanovení kúpnej ceny sa postupovalo v zmysle platných právnych predpisov. Ďalej uviedol, že z konania zástupcu vznikajú práva a povinnosti zastúpenému tak, ako by zastúpený konal sám. Ak odporkyňu 1/ splnomocnila jej matka H. G. na uzavretie kúpnej zmluvy, v ktorej odporkyňa 1/ vystupovala zároveň aj ako kupujúca, neznamená to bez ďalšieho, že by došlo k rozporu záujmov zástupcu so zastúpeným. Samotná možnosť existencie rozporu so záujmami zastúpeného nestačí, pretože rozpor musí fakticky existovať. Takýto rozpor však nebol v konaní, naopak i zo svedeckej výpovede F. B. vyplynulo, že medzi matkou a dcérou

(odporkyňou 1/) bol dobrý vzťah, keď táto sa o ňu po emigrácii navrhovateľa a úmrtí otca starala. Dňa 30. decembra 2003 uzavrela H. G. ako darca s odporkyňou 1/ ako obdarovanou darovaciu zmluvu podľa § 628 a nasl. Občianskeho zákonníka. Predmetom darovania bol spoluvlastnícky podiel na opísanej nehnuteľnosti

vo veľkosti 1/6 do podielového spoluvlastníctva. Článok 3 darovacej zmluvy obsahoval ustanovenie o zriadení vecného bremena, podľa ktorého obdarovaná mala zriadiť v prospech darcu ako osoby oprávnenej z tejto zmluvy vecné bremeno, spočívajúce v práve doživotného bývania a užívania nehnuteľnosti v rozsahu darovaného spoluvlastníckeho podielu, vrátane doopatrovania darcu do konca života a pochovania darcu obdarovanou. Súčasťou darovacej zmluvy zo dňa 30. decembra 2003 bola i zmluva o zriadení vecného bremena spočívajúceho v práve doživotného bývania a užívania nehnuteľnosti. Správa katastra pre Hl. mesto SR Bratislavu, pracovisko Bratislava II rozhodnutím zo dňa 16. júna 2004, č. V-7640/03 povolila vklad darovacej zmluvy do katastra nehnuteľnosti a zamietla návrh na vklad vecného bremena spočívajúceho v práve doživotného užívania nehnuteľnosti v prospech H. G. z dôvodu absencie súhlasu ostatných spoluvlastníkov. Rozhodnutie správneho orgánu prevzala H. G. dňa 21. júna 2004 osobne. Na rozdiel od názoru navrhovateľa mal súd za to, že z vykonaného dokazovania nebolo preukázané, že vôľou daryne bolo darovať nehnuteľnosť s podmienkou zriadenia vecného bremena. Túto skutočnosť nepotvrdila vypočutá svedkyňa a ďalšie dôkazy navrhovateľ nenavrhol. Súd preto využil postup podľa

§ 41 Občianskeho zákonníka a časť právneho úkonu, na ktorý sa neplatnosť vzťahuje (zmluva o zriadení vecného bremena) oddelil od jej ostatnej časti. Zosnulá H. G. sa podľa vykonaného dokazovania rozhodla naložiť predmetom svojho vlastníctva už v roku 2003. Výužila právo, ktoré jej z vlastníctva vyplýva, teda právo nakladať s predmetom vlastníctva podľa § 123 Občianskeho zákonníka. To, že sa rozhodla za života previesť časť nehnuteľnosti na odporkyne, bola jej slobodná vôľa, rozhodla sa tak z

dôvodu, že odporkyňa 1/ sa po celý čas o ňu ako svoju matku, ako aj o nehnuteľnosť starala a navrhovateľ sa dlhodobo zdržiaval v zahraničí. K prevodu nehnuteľnosti sa nerozhodla ani bezprostredne pred smrťou. Urobila tak v roku 2003 a zomrela až v roku 2007. Podľa názoru súdu teda nemožno uvažovať o tom, že mala zámer svojho syna vydediť a ak by tak urobiť chcela, nič jej v tom nebránilo. O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 7. apríla 2010 sp.zn. 2 Co 95/2009 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a odporkyniam 1/ až 3/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. S poukazom na § 219 ods. 1, 2 O.s.p. dospel k záveru, že súd prvého stupňa v potrebnom rozsahu pre rozhodnutie vo veci samej zistil skutkový stav vykonaním potrebných a účastníkmi navrhnutých dôkazov, pričom navrhovateľ v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti a tvrdenia, s ktorými by sa nebol súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku dôsledne vysporiadal a následne takto riadne zistený skutkový stav aj správne právne posúdil a na správne zistený skutkový stav aplikoval zodpovedajúce ustanovenia zákona. Odvolací súd sa preto stotožnil v celom rozsahu s odôvodnením rozsudku.

Proti týmto rozsudkom prvostupňového a odvolacieho súdu podal na základe podnetu navrhovateľa s poukazom na ustanovenie § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. a/, c/ O.s.p. mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky, ktorý navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Porušenie zákona videl predovšetkým v tom, že okresný súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s § 122 a nasl. O.s.p., nevykonával dôkaz listinami nachádzajúcimi sa v čase rozhodnutia v súdnom spise podľa § 129 ods. 1 O.s.p., a tak navrhovateľ nemal možnosť sa k nim vyjadriť. Navrhovateľovi bolo týmto odňaté Ústavou Slovenskej republiky garantované právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom (čl. 48 ods. 2 ústavy), ako aj možnosť konať pred súdom (§ 243f ods. 1 písm. a/ v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.) Zo súdneho spisu je zrejmé, že navrhovateľ podal 3. júna 2008 na Okresný súd Bratislava II dôkazný návrh (č.l. 55), aby súd zo Správy katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu zabezpečil kompletne vkladové spisy sp.zn. V-5972/03 a sp.zn. V640/03 a zároveň, aby k súdnemu spisu bol pripojený spis Okresného súdu Bratislava II sp.zn. 46D 652/2007 (dedičský spis po poručiťke H. G.). Súd tomuto návrhu vyhovel. Na základe dožiadania súdu z 22. júla 2008 (č.l. 57) Správa katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu predložila súdu dňa 6. augusta 2008 originály spisov sp.zn. Y-5972/03 a sp.zn. V-7640/03 (č.l. 61). Súdny spis Okresného súdu Bratislava II sp.zn. 46D 652/2007 bol ku spisu sp.zn. 17C 177/2007 pripojený 23. júla 2008 (č.l. 57). Súd prvého stupňa na pojednávaní 9. októbra 2008 (č.l. 66-70), ani na pojednávaní dňa 13. novembra 2008 (č.l. 77-82) neoboznámil účastníkov konania s listinnými dôkazmi - spismi sp.zn. V-5972/03, V-7640/03, ani so spisom sp.zn. 46D 652/2007. Tieto dôkazy neboli vykonané podľa § 129 ods. 1 OSP, účastníci konania nemali možnosť sa k nim vyjadriť a napriek tomu súd v odôvodnení rozsudku z 13. novembra 2008 č.k. I 17C 177/2007-87 na tieto listinné dôkazy poukázal, pri rozhodovaní z nich vychádzal a zamietnutie návrhu bolo prakticky odôvodnené len skutkovým stavom, ktorý vyplýval zo spisov Správy katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu, pričom vkladové spisy sp.zn. V-5972/03 a sp.zn. V-7640/03 obsahovali aj iné listiny, než len tie, ktoré boli pripojené už k návrhu. Za situácie, keď v danej veci súd nerozhodol bez ústneho pojednávania, bol podľa § 122 ods. 1 O.s.p. povinný vykonať dokazovanie listinou na pojednávaní, a to spôsobom určeným v § 129 ods. 1 O.s.p. Tento spôsob vykonávania dôkazu musí byť podľa ustálenej súdnej praxe zrejмый zo zápisnice z pojednávania. Zo zápisníc z pojednávani z 9. októbra 2008 a 13. novembra 2008 vyplýva, že obsah spisov Správy katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu sp.zn. V-5972/03 a sp.zn. V-7640/03 nebol na pojednávaniach oboznámený. V odôvodnení rozsudku č.k. 17C 177/2007-87 však súd prvého stupňa uviedol, že sa s týmito listinnými dôkazmi oboznámil. Súd teda vykonával tieto dôkazy mimo pojednávania, čo je v rozpore s § 122 ods. 1 O.s.p. Uvedené listinné dôkazy pritom boli rozhodujúce pre rozhodnutie v tejto veci. Ak súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie na listinných dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonne konformným spôsobom, potom rozsudok okresného súdu nemožno považovať za zákonný, pretože v konaní došlo k vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Odvolací súd namietanú procesnú vadu (nevykonanie dokazovania zákonným spôsobom) prehliadol - v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvého

stupňa v danom prípade a v potrebnom rozsahu pre rozhodnutie vo veci samej zistil skutkový stav vykonaním potrebných a účastníkmi navrhnutých dôkazov. Podľa názoru mimoriadneho dovolateľa sa sudy tiež nedostatočne vypořádali s otázkami zásadného právneho významu. Neprihliadli na námietku navrhovateľa v konaní, že prevádzané nehnuteľnosti v časti príslušenstva neboli v zmluvách presne špecifikované (viď Zbierka súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č.

R 7/1987). Z celého súdneho konania vyplývajú pochybnosti, či bol platný právny vzťah zastúpenia na základe plnomocnenstva, pri ktorom zástupca je splnomocnený konať

za splnomocniteľa so sebou samým a rovnako, keď zástupca zastupuje splnomocniteľa, aj druhú zmluvnú stranu, tzv. dvojité mandát (odporkyňa 1/ bola splnomocnená k podpísaniu kúpnej zmluvy predávajúcou a aj odporkyňou 3/, súčasne aj sama bola zmluvnou stranou, kupujúcou). Navrhovateľ bol jedným z dvoch neopomenuteľných dedičov a možno preto dôvodne považovať prevod celého majetku len na jedného z nich za obchádzanie zákonných ustanovení o dedení. Nesprávny bol i záver súdu, vyjadrený v odôvodnení rozsudku, že

pri darovacej zmluve so zriadením vecného bremena doživotného užívania (zaopatrovacia zmluva), možno obsahovo oddeliť tieto dve zložky podľa § 41 Občianskeho zákonníka a považovať jednu časť (darovanie) za platný právny úkon a vo zvyšku (v časti zriadenia vecného bremena) považovať zmluvu za neplatnú. Práve pripojenie listinných dôkazov navrhnutých navrhovateľom, a to kúpnej a darovacej zmluvy, ktoré sú súčasťou spisov Správy katastra pre hlavné mesto Bratislavu vedených pod sp.zn. V-7640/2003 a sp.zn.

V-5972/2003, ako aj spisov Štátneho notárstva Bratislava II č. k. D 41/91 a spisov Okresného súdu Bratislava II sp.zn. 46D 652/2007 a najmä ich oboznámenie na verejnom pojednávaní mohlo mať pre navrhovateľa zásadný význam, aby vedel správne reagovať na dôkazy vykonané súdom a tak mať možnosť zvrátiť výsledok konania. Nevykonaním dôkazov

na pojednávaní navrhovateľ nevedel, aké listinné dôkazy súd vykonal a aké nie a keďže sa o dokazovaní dozvedel až s obsahu prvostupňového rozsudku, už nemohol priamo na jednotlivé dôkazy reagovať.

Navrhovateľ sa vo svojom písomnom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu pripojil k jeho dôvodom a navrhol zrušiť oba napadnuté rozsudky súdov a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Odporkyne 1/ až 3/ vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu žiadali tento mimoriadny opravný prostriedok zamietnuť. Uviedli, že z návrhu navrhovateľa, ako aj z prednesov jeho právneho zástupcu, vyplýva jeho úplná informovanosť aj o napadnutých zmluvách, aj o dedičskom konaní, bol to sám navrhovateľ, ktorý kópie týchto dokladov predložil k návrhu. Navrhovateľ bol aj účastníkom dedičského konania. Z uvedených dôvodov pripojenie katastrálnych a dedičského spisu malo význam iba z pohľadu verifikácie pravosti napadnutých zmlúv a dedičského rozhodnutia porovnaním kópií, ktoré založil navrhovateľ s originálmi. Poukázali na to, že na pojednávaní, na ktorom bol vyhlásený na súde prvého stupňa rozsudok, účastníci nemali návrhy na doplnenie dokazovania. Mali za to, že formálne pochybenie súdu, keď do zápisnice neuviedol oboznámenie so známymi dôkazmi, nie je dôvodom na podanie mimoriadneho opravného prostriedku zo strany generálneho prokurátora.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že boli splnené podmienky pre podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky a že dovolanie je prípustné, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudky oboch súdov, ako aj konanie, ktoré im predchádzalo, a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora nie je dôvodné.

Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237,
- b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

V preskúmvanej veci uplatnil generálny prokurátor dovolací dôvod podľa § 243f

ods. 1 písm. a/, c/) O.s.p. Dovolací dôvod podľa uvedených ustanovení, t.j. že v konaní došlo k vade podľa § 237 f O.s.p. a nesprávne právne posúdenie vecí, odôvodnil jednak nesprávnym procesným postupom súdu prvého stupňa a nedostatočným zistením skutkového stavu veci a nesprávnou aplikáciou relevantného práva.

Nedostatky vytýkané mimoriadnym dovolateľom však podľa dovolacieho súdu nie sú vadou podľa § 237 f/ O. s.p., t.j. odňatím možnosti konať pred súdom.

V zmysle § 129 ods. 1 O.s.p. dôkaz listinou sa vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta a oboznámi jej obsah, to neplatí, ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie.

V predmetnej veci listinné dôkazy, ktoré mali byť procesne správnym postupom oboznámené v konaní, boli presne a nezameniteľne označené ako dôkazy s návrhom na ich zadováženie zo strany súdu už v žalobnom návrhu doručenom súdu dňa 7. augusta 2007.

Z uvedeného je zrejmé, že navrhovateľ mal o nich presnú vedomosť, čo vyplýva i z prípisu zo dňa 3. júna 2008, v ktorom navrhovateľ požiadal o zaobstaranie spisov zo Správy katastra pre hlavné mesto SR Bratislavu pod. č. V 5972/03, č. V 7640/03 a z archívu Okresného súdu Bratislava II dedičského spisu sp.zn. 46D 652/2007 po neb. H. G.. Z oznámenia Správy katastra pre hlavné mesto zo dňa 31. júla 2008 (č.l. 61 spisu) vyplýva, že originály spisov boli súdu predložené. Z úradného záznamu súdu (č.l. 64, 65 spisu) je zrejmé, že poverená zástupkyňa navrhovateľa sa venovala štúdiu spisu dňa 27. augusta 2008 a súčasne požiadala o vyhotovenie kópií listov, ako aj kópií listov zo spisov Správy katastra. Navrhovateľ (jeho právny zástupca) na obsah listín v konaní viackrát poukázal, a to aj vo vyjadrení doručenom súdu prvého stupňa dňa 29. októbra 2008 (čl. spisu 74, bod IV). Takisto vo svojom odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa, nenamietal nesprávny procesný postup súdu pri vykonaní tohto konkrétneho dôkazu, ktorý v súvislosti s inými dôkazmi, vyhodnotil súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku. Preto sa odvolací súd touto námietkou ani nemohol zaoberať, keď absentovala ako dôvod odvolania.

Dovolací súd vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že nie je možné priznať dôvodnosť argumentom uvádzaným mimoriadnym dovolateľom, že takýmto postupom súdy znemožnili navrhovateľovi oboznámiť sa s predmetnými dôkazmi a reagovať na ich obsah, čím porušili jeho práva ako účastníka konania a odňali mu možnosť konať pred súdom. Takýto záver by bol formalistický a v rozpore i s judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky. Ten vo svojich viacerých rozhodnutiach (napr. I. ÚS 164/12, IV. ÚS 192/08) uviedol, že ako ústavne nesúladne (porušujúce základné práva) hodnotí aj rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými boli normy podústavného práva interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti v dôsledku napr. prílišného formalizmu, pričom tento prístup možno nájsť aj v judikatúre Ústavného súdu Českej republiky (napr. III.ÚS 150/99), tento zároveň uviedol, že prílišný formalizmus pri výklade právnych noriem vedúci k extrémne nespravodlivému záveru potom znamená porušenie základných práv.

Pokiaľ mimoriadny dovolateľ konštatoval, že tak okresný, ako aj krajský súd pre svoje právne závery nemali dostatočné skutkové podklady a ich rozhodnutia spočívajú aj na nesprávnom právnom posúdení (§ 243f, ods. 1 písm. c/ O.s.p.), Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. smeruje na pochybenia pri aplikácii práva na zistený skutkový stav a nie na pochybenia pri zisťovaní skutkového stavu vecí. Z obsahu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky je zrejmé, že mimoriadny dovolateľ pod nesprávnym právnym posúdením vecí v skutočnosti namieta úplnosť a správnosť vykonaného dokazovania a najmä jeho vyhodnotenie súdmi. Keďže za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 243f ods. 1 c/ O.s.p. nemožno považovať nesúhlas mimoriadneho dovolateľa s vyhodnotením dôkazov súdmi (napr. R 42/1993), nemohol sa dovolací súd námietkami mimoriadneho dovolateľa týkajúcimi sa neúplnosti a nesprávnosti vyhodnotenia dokazovania súdmi zaoberať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné poukázať aj na to, že mimoriadne dovolanie nie je „ďalším odvolaním“, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 243f ods. 1 písm. a/, b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa mimoriadnym dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi, tak ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.).

Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní.

Preto za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. nemožno považovať nesúhlas mimoriadneho dovolateľa s vyhodnotením dôkazov súdmi. Dovolací súd považuje v tejto súvislosti za potrebné opakovane zdôrazniť, že námietky mimoriadneho dovolateľa, uvádzané v odôvodnení mimoriadneho dovolania o tom, že rozhodnutia spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci, boli mimoriadnym dovolateľom prezentované

v súvislosti, s podľa jeho názoru s procesne nesprávnym vykonaním dôkazov a vyhodnotením dokazovania a preto neobstoja.

V danej veci si odvolací súd osvojil skutkové závery súdu prvého stupňa, ktoré vyplynuli zo súdom prvého stupňa vykonaného dokazovania. Nakoľko účastníci konania nenavrhli vykonanie ďalších dôkazov a neboli splnené ani ďalšie predpoklady, ktoré by umožňovali odvolaciemu súdu vykonať nové dôkazy (alebo vykonané dôkazy opakovat') v zmysle § 213 O.s.p. Občianskeho súdneho poriadku, odvolací súd bol viazaný skutkovými závermi súdu prvého stupňa a bol preto povinný z týchto skutkových záverov vychádzať. Prípadné nesprávne právne hodnotenie nemusí mať totiž za následok nesprávnosť skutkových záverov. Uvedené je treba zdôrazniť najmä v tých súvislostiach, že zo samotného obsahu mimoriadneho dovolania vyplýva, že generálny prokurátor nesprávnosť právnych záverov súdov spája s hodnotením dôkazov súdmi, ktorých procesné vykonanie nepovažuje za správne a sám uvádza, že oboznámenie s týmito dôkazmi, ktoré však vzhľadom na hore uvedené, boli účastníkom známe, „mohli mať pre navrhovateľa zásadný význam, aby vedel správne reagovať na dôkazy vykonané súdom a tak mať možnosť zvrátiť výsledok konania.“ Hodnotenie vykonaných dôkazov však patrí

do výlučnej právomoci súdu. Nesúhlas generálneho prokurátora s vyhodnotením dôkazov súdmi preto nemožno považovať za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p., a preto sa dovolací súd nemohol námietkami týkajúcimi sa nesprávnosti vyhodnotenia dokazovania súdmi zaoberať (viď R 42/1993 a podobne aj rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veciach sp.zn. 5 MCdo 10/2008,

3 MCdo 20/2009 a 5 M Cdo 8/2010).

Pokiaľ v mimoriadnom dovolaní uviedol generálny prokurátor, že z celého súdneho konania vyplývajú pochybnosti, či bol platný právny vzťah zastúpenia na základe plnomocenstva, pri ktorom je zástupca splnomocnený konať za splnomocniteľa so sebou samým a rovnako keď zástupca zastupuje splnomocniteľa aj druhú zmluvnú stranu, neuviedol svoj názor na platnosť, resp. neplatnosť takéhoto právneho vzťahu v kontexte záveru, ktorý bol v uvedený v odôvodnení súdnych rozhodnutí. Nebolo preto možné ustáliť, či tento právny úkon mimoriadny dovolateľ vyhodnotil odlišne ako súdy, keď v nadväzujúcom texte uviedol navrhovateľa ako jedného z dvoch neopomenuteľných dedičov s názorom, že „možno preto dôvodne považovať prevod celého majetku len na jedného z nich za obchádzanie zákonných ustanovení o dedení“.

Dovolací súd v tomto smere poukazuje na tú skutočnosť, že navrhovateľ sa v konaní domáhal absolútnej neplatnosti kúpnej a darovacej zmluvy s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka a tým vymedzil i

predmet sporu, úvahy o vydedení navrhovateľa, sú zo strany mimoriadneho dovolateľa nad rámec predmetu konania. Rovnako mimoriadny dovolateľ nepovažoval za správny právny názor súdu prvého stupňa, vyjadrený v odôvodnení jeho rozsudku, že pri darovacej zmluve so zriadením bremena doživotného užívania možno oddeliť tieto dve zložky podľa § 41 Občianskeho zákonníka a považovať jednu časť (darovanie) za platný právny úkon a vo zvyšku (v časti zriadenia vecného bremena považovať zmluvu za neplatnú. I keď mimoriadny dovolateľ ničím neodôvodnil, prečo tento právny názor uvedený v odôvodnení rozsudku považuje za nesprávny, dovolací súd napriek tomu poukazuje na nasledovné.

Podľa § 41 Občianskeho zákonníka ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Právny úkon môže byť neplatný celý alebo sčasti tam, kde sa dôvod neplatnosti vzťahuje na celý právny úkon (dôvod neplatnosti sa týka jeho podstatnej zložky), je právny úkon neplatný v celom rozsahu. Tam však, kde sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, pričom ide o vadu právneho úkonu, ktorú je možno oddeliť od jeho ostatného obsahu, bude neplatná ex tunc len táto časť právneho úkonu (tomuto prístupu, ktorý inak zachováva ostatné časti zmluvy, je potrebné dávať podľa zásady favor negotii prednosť). Ak však vadu časti právneho úkonu nie je možno od jeho ostatného obsahu oddeliť, čo je potrebné vždy vyvodiť výkladom z prejavu vôle účastníkov právneho úkonu, z povahy právneho úkonu, príp. z okolností, za ktorých k nemu prišlo, ako i z účelu, ktorý konajúci právnym úkonom sledoval, bude neplatný celý právny úkon. Neoddeliteľnosť neplatnej časti právnej úkonu, (ktorá je chápaná v zmysle obsahovej a nie reálnej neoddeliteľnosti) preukazuje vždy ten, kto sa dovoláva neplatnosti právneho úkonu v celom rozsahu. Čiastočnú neplatnosť zmluvy je nutné posudzovať v zmysle § 41 Občianskeho zákonníka rovnako, ako čiastočnú neplatnosť ktoréhokoľvek iného právneho úkonu, a to

bez ohľadu na to, či ide o zmluvu podliehajúcu vkladu do katastra nehnuteľnosti alebo nie.

V predmetnej veci súd prvého stupňa dospel z vykonaného dokazovania, keď navrhovateľ nepreukázal ničím opak, že neplatnou bola len tá časť zmluvy, v ktorej bolo zriadené vecné bremeno, nie celá darovacia zmluva, tak ako to žiadal určiť navrhovateľ a v tomto smere, je preto jeho právny záver správny a dovolací súd sa s ním, na rozdiel od právneho názoru mimoriadneho dovolateľa, stotožnil.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky nespochybujú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Vzhľadom na to, že nie je daný dôvod mimoriadneho dovolania uplatnený generálnym prokurátorom a neboli zistené ani vady konania v zmysle § 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie ako neopodstatnené zamietol (§ 243i a § 243b ods. 1 O.s.p.).

Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (viď § 148 ods. 1 a 2 O.s.p.). V danom prípade dal podnet na mimoriadne dovolanie navrhovateľ. Odporkyne 1/, 2/ a 3/ vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu nepodali návrh na priznanie náhrady trov konania o mimoriadnom dovolaní. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na to odporkyniam 1/, 2/ a 3/ náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní nepriznal

(§ 243i ods. 2 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

